

**MENEJMENT TIZIMLARINI SERTIFIKATLASHTIRISH IDORALARIDA SIFATNI
BOSHQARISH TIZIMINI JORIY QILISH**

Kamolova Muxlisa Xudoyberdiyevna

Buxoro muhandislik-texnologilaya instituti doktoranti

Samadova Gulasal To'ymurod qizi

118-23 MSM guruh talabasi

Eshmurodova Sevinch Ilhom qizi

118-23 MSM guruh

Menejment tizimlarini sertifikatlashtirish idoralarida sifat menejmenti tizimini joriy etish sertifikatlashtirish jarayonini muvaffaqiyatli yakunlashda muhim ahamiyatga ega. Sifat menejmenti tizimini joriy qilishning bir necha bosqichlari:

1. Standartlarni aniqlash: Birinchi qadam sertifikatlash jarayonida qo'llaniladigan sifat menejmenti tizimi standartini aniqlashdir. Odatda ISO 9001 standarti afzallik beriladi.

2. Hujjatlarni tayyorlash: Sifat menejmenti tizimi tomonidan talab qilinadigan hujjatlar tayyorlanishi kerak. Bunga siyosat va tartiblarni yozish, ko'rsatmalar yaratish va kerakli yozuvlarni saqlash kiradi.

3. Amalga oshirish: Belgilangan sifat menejmenti tizimi sertifikatlashtirish idorasida amalga oshirilishi kerak. Bu xodimlar tomonidan quyidagi siyosat va tartiblarni, jarayonlarni boshqarish va sifat maqsadlariga erishishni o'z ichiga oladi.

4. Ichki audit: Tizimning samaradorligi sifat menejmenti tizimi doirasida muntazam ravishda o'tkaziladigan ichki auditlar orqali baholanishi kerak. Ushbu auditlar sertifikatlashtirish jarayoniga tayyorgarlik ko'rish va takomillashtirish imkoniyatlarini aniqlashda muhim ahamiyatga ega.

5. Boshqaruv tekshiruvi: Sertifikatlash jarayonida rahbariyat sifat menejmenti tizimining ish faoliyatini doimiy ravishda ko'rib chiqishi muhim. Ushbu sharhlar tizim samaradorligini baholash, takomillashtirish imkoniyatlarini aniqlash va resurslarni taqsimlashga rahbarlik qilish uchun o'tkaziladi.

6. Tashqi audit: Sertifikatlashtirish jarayonining bir qismi sifatida tashqi audit sertifikatlashtirish organi tomonidan amalga oshiriladi. Ushbu auditlar sifat menejmenti tizimining standartlarga muvofiqligini tekshirish uchun o'tkaziladi.

7. Sertifikatlash: Sertifikatlashtirish organi sifat menejmenti tizimining talablarga muvofiqligini baholagandan so'ng sertifikatlashtirish sertifikatini beradi. Ushbu sertifikat kompaniyaning sifat menejmenti tizimi standartlarga muvofiqligini va sertifikatlash jarayonini muvaffaqiyatli yakunlaganligini ko'rsatadi.

Ushbu bosqichlar sifat menejmenti tizimini sertifikatlash jarayonida odatda qo'llaniladigan yondashuvni ifodalaydi. Biroq, sertifikatlashtirish idoralari va maxsus standartlar o'rtasida ba'zi farqlar bo'lishi mumkin. Tegishli sertifikatlashtirish organiga murojaat qilish va ularning talablariga muvofiq harakat qilish muhimdir.

Sertifikatlash jarayonida qaysi standartlarga ustunlik berishini bilib olsam bo'ladimi?

Sertifikatlash jarayonida afzal qilingan standartlar sertifikatlashtirish organi va sohaviy talablarga qarab farq qilishi mumkin. Ammo odatda quyidagi standartlar keng qo'llaniladi:

1. ISO 9001: Sifat menejmenti tizimi uchun eng keng tarqalgan standartdir. Bu tashkilotga sifat menejmenti tizimini yaratish va qo'llab-quvvatlash imkonini beradi.

2. ISO 14001: Bu Atrof-muhitni boshqarish tizimi uchun qo'llaniladigan standartdir. U tashkilotning atrof-muhitga ta'sirini boshqarish va doimiy ravishda yaxshilashga qaratilgan.

3. ISO 45001: Bu mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni boshqarish tizimi (OHSMS) uchun qo'llaniladigan standartdir. Bu tashkilotning mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlik bo'yicha ko'rsatkichlarini boshqarish va xodimlarning xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan.

4. ISO 27001: Axborot xavfsizligini boshqarish tizimi (AXB) uchun foydalaniladigan standartdir. U tashkilotning o'z axborot aktivlarini himoya qilishini, axborot xavfsizligi xavflarini boshqarishini va tegishli nazoratni ta'minlashini ta'minlashga qaratilgan.

5. ISO 20000: Xizmatlarni boshqarish tizimi (HYS) uchun ishlatiladigan standartdir. Bu tashkilotning xizmatlarni boshqarish jarayonlarini samarali boshqarishini va mijozlar ehtiyojini qondirishni ta'minlashga qaratilgan.

6. ISO 50001: Bu Energiyani boshqarish tizimi (EYS) uchun ishlatiladigan standartdir. U tashkilotning energiya samaradorligini kuzatish, o'lchash va yaxshilash hamda energiya samaradorligini oshirishga qaratilgan.

Ushbu standartlar turli menejment tizimlari uchun sertifikatlash jarayonida keng qo'llaniladigan misollardir. Shu bilan birga, ma'lum bir sanoatda yoki ma'lum bir sertifikatlashtirish organi bilan ishlashda muayyan talablar va sanoat standartlari ham hisobga olinishi kerak.

1. ISO 9001: Sifat menejmenti tizimi Standarti: ISO 9001 tashkilotda sifat menejmenti tizimini joriy etish mezonlarini belgilaydi. U mijozlar ehtiyojini qondirish, doimiy takomillashtirish va jarayonlarni samarali boshqarishga qaratilgan. Ushbu standart o'lchami yoki sanoatidan qat'i nazar, har qanday tashkilot uchun amal qiladi.

2. ISO 14001: Atrof-muhitni boshqarish tizimi (EMS) standarti: ISO 14001 samarali atrof-muhitni boshqarish tizimini yaratish bo'yicha ko'rsatmalar beradi. Bu tashkilotlarga atrof-muhitga ta'sirini aniqlash va boshqarish, amaldagi qoidalarga rioya qilish va barqaror amaliyotlar yo'lida ishlashga yordam beradi.

3. ISO 45001: Kasbiy salomatlik va xavfsizlikni boshqarish tizimi Standarti: ISO 45001 mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni boshqarish tizimiga qo'yiladigan talablarni belgilaydi. Uning maqsadi xavfsiz va sog'lom mehnat muhitini ta'minlash, ishlab chiqarish bilan bog'liq jarohatlar va kasalliklarning oldini olish, tegishli huquqiy va me'yoriy majburiyatlarga rioya qilishdir.

4. ISO 27001: Axborot xavfsizligini boshqarish tizimi (AXBT) Standarti: ISO 27001 axborot xavfsizligini boshqarish tizimini yaratish talablarini belgilaydi. Bu tashkilotlarga o'zlarining qimmatli axborot aktivlarini, shu jumladan nozik mijozlar ma'lumotlarini, intellektual mulkni va boshqa maxfiy ma'lumotlarni tizimli ravishda boshqarish va himoya qilishda yordam beradi.

5. ISO 20000: Xizmatlarni boshqarish tizimi Standarti: ISO 20000 samarali xizmatlarni boshqarish tizimini joriy etish talablarini belgilaydi. U yuqori sifatli IT xizmatlarini taqdim etish, mijozlar talablarini qondirish va xizmatlarni yetkazib berish jarayonlarini doimiy ravishda takomillashtirishga qaratilgan.

6. ISO 50001: Energiya menejmenti tizimi Standarti: ISO 50001 energiyani boshqarish tizimini yaratish bo'yicha ko'rsatmalar beradi. Bu tashkilotlarga energiya samaradorligini oshirishga, energiya sarfi va xarajatlarini kamaytirishga va energiyani tizimli boshqarish amaliyoti orqali ularning ekologik samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Shuni ta'kidlash kerakki, ushbu standartlar Xalqaro standartlashtirish tashkiloti (ISO) tomonidan ishlab chiqilgan va nashr etilgan va butun dunyoda keng e'tirof etilgan. Biroq, sanoat va o'ziga xos talablarga qarab, tashkilotlar sertifikatlash uchun e'tiborga olishlari kerak bo'lgan boshqa sektorga xos standartlar yoki me'yoriy-huquqiy bazalar bo'lishi mumkin.

Sertifikatlash jarayonida tashkilotlar akkreditatsiyalangan sertifikatlashtirish organlari yoki ro'yxatga oluvchilar bilan ishlaydi, ular tanlangan standartga muvofiqligini baholaydi va muvaffaqiyatli baholashdan keyin sertifikat beradi. Ushbu sertifikatlashtirish organlarining o'ziga xos talablari va jarayonlari bor, shuning uchun tashkilotlar sertifikatlashning ishonchliligi va tan olinishini ta'minlash uchun obro'li va akkreditatsiyalangan sertifikatlashtirish organini tanlashlari juda muhimdir.

ADABIYOTLAR RO'YHATI:

1. O'z DSt ISO 9001:2015. Системы менеджмента качества. Требования. Агентство "Узстандарт" Тошкент, 2009.

2. Технический регламент таможенного союза ТР ТС 021/2011 «О безопасности пищевой продукции»

3. Khudoyberdiyevna, K. M., & Furkat ogli, S. M. (2022). Main Requirements of the O'zDSt ISO\IEC Standard 17021: 2009. Texas Journal of Engineering and Technology, 8, 4-9.

4. Kamolova, M. X., Boltayev, B. O., & Kamalova, M. X. (2022). Sifat menedjmenti tizimini sertifikatlashtirish talablari. Science and Education, 3(12), 315-320.

5. Kamolova, M. X., Kamalova, M. X., Bozorova, S. N., & qizi Ubaydulloyeva, S. L. (2023). XALQ PEDAGOGIKASI VA XALQ MUTAFFAKKIRLARINING PEDAGOGIK G'OYALARI. SCHOLAR, 1(31), 151-155.

6. Kamalova, M. X. TECHNICAL SCIENCES/TEXNIKA FANLARI.

7. Khudoyberdiyevna, K. M., & Shahrizoda, O. K. (2024). DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF A QUALITY MANAGEMENT SYSTEM IN ACCORDANCE WITH THE REQUIREMENTS OF INTERNATIONAL STANDARDS. INTELLECTUAL EDUCATION TECHNOLOGICAL SOLUTIONS AND INNOVATIVE DIGITAL TOOLS, 2(23), 1-3.

8. Kamolova, M. K., Kamolova, M. K., Bozorova, S. N., & Ubaydulloyeva, S. L. (2023). LIFE PATHS OF GREAT FIGURES, GREAT SUFFERINGS, BRAVE AND HEROIC CHILDREN. SCHOLAR, 1(31), 156-160.

10. Baxtiyorovna, D. M. (2022). Food safety management. Texas Journal of Multidisciplinary Studies, 8, 64-67.

11. Bakhtiyorovna, D. M., Shukhratovna, S. D., & Nodirovna, R. G. (2023). Quality of Service and its Provision, Definition and Principles of SLA. Web of Synergy: International Interdisciplinary Research Journal, 2(5), 650-653.

12. Djurayev, K., Yadgarova, M., Khikmatov, D., & Rasulov, S. (2021, September). Mathematical modeling of the extraction process of coniferous plants. In IOP Conference Series: Earth and Environmental Science (Vol. 848, No. 1, p. 012013). IOP Publishing.

13. Djuraev, Kh. F., Mukhammadiev, B. T., & Yodgorova, M. O. (2021). MODELIROVANIE PISHCHEVOY BEZOPASNOSTI. Economics and society, (2-1 (81)), 589-595